

Miljörelsens kärnavfallssekretariat, Milkas
The Swedish Environmental Movement's Nuclear Waste Secretariat
Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm, Sweden
Tel. +46-8 84 14 90 info@milkas.se
www.milkas.se | www.nonuclear.se

Handläggare: Britta Kahanpää
britta.kahanpaa@gmail.se

Till klimat- och näringslivsdepartementet.

2025-12-03.

KN 2025/01829

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.nm@regeringskansliet.se

2 bilagor:
Cancer Trends During the 20th Century
Diagram över all sorts cancer.

Yttrande över promemorian Hantering av kvalitetskrav för uran i ytvatten (KN2025/01829)

Sammanfattning:

Miljörelsens Kärnavfallssekretariat, Milkas, avstyrker de förslag som lämnas i promemorian Hantering av kvalitetskrav för uran i ytvatten.

Miljörelsens Kärnavfallssekretariat anser att de föreslagna ändringarna inte tar hänsyn till att det för radioaktivt uran ännu ingen så kallad BLM-modell (Biotic Ligand Model) finns. Att införa ett sådant ska-krav, när det inte finns någon modell tillgänglig att använda för att uppfylla kravet, riskerar att leda till felaktiga bedömningar och omotiverade skillnader i tillämpningen mellan olika vattendistrikt.

Miljörelsens Kärnavfallssekretariat anser att uran är radioaktiva instabila sönderfallande ämnen, vars skadliga effekter inuti växter, djur och människor till fullo ännu inte är fullständigt belagt.

Det vi vet är att mutations-sjukdomarna ökar i jämn takt från år 1945 då människan började släppa ut onaturliga radionuklider till vårt gemensamma kretslopp. Se Cancerstatistik bilaga 1 och 2.

Nedfallen efter atombombssprängningarna på 50-, 60- och 70-talen och efter Tjernobyl-katastrofen har ökat de onaturliga radioaktiva ämnena i Sveriges kretslopp. Därtill kommer de dagliga onaturliga radioaktiva utsläppen från alla världens kärnkraftverk och deras oavsiktliga utsläpp, som folk oftast inte känner till.

Det som glöms bort är att både Tjernobyl och Fukushima fortfarande okontrollerat släpper ut en massa onaturliga radionuklider till grundvattnet och att alla tunnor med radioaktivt vatten i Fukushima numera har tillstånd att släppas ut i havet på grund av oförmågan att koncentrera de radioaktiva ämnena och göra de ofarliga genom transmutation.

Alla dessa olika nedanstående isotoper, deras sönderfallsprodukter och deras döttrar (ej medtagna här), måste analyseras när de ger mutationer inne i växter, fiskar och vattenlevande djur.

Sedan sprids radionukliderna till land, när nanopartiklar tar med sig radionuklider upp i luften, när fåglar, djur och människor nyttjar vattnets fiskar, djur och växter.

Fysiklagen: "Allting sprider sig" gäller.

Nu finns det i Sverige ett-åriga vildsvin med 40 000 Bq/kg kött, otroligt mycket och helt oätligt.

Uran-235-sönderfallskedjan är en serie av radioaktiva sönderfall där uran-235 omvandlas till andra grundämnen tills den slutligen blir ett stabilt bly-207. De viktigaste stegen i kedjan inkluderar att ^{235}U avger en alfapartikel och blir torium-231 (^{231}Th), som sedan sönderfaller till protaktinium-231 (^{231}Pa).

Uran-234-kärnor sönderfaller genom alfaemission till torium-230, förutom den lilla fraktion (här mindre än 2 per biljon) av kärnor som genomgår spontan fission.

Uran-238 sönderfallskedja är en lång och komplex process där uran-238 successivt omvandlas genom en serie alfa- och betasönderfall tills det slutligen blir stabilt bly-206. Uran-238 sönderdelas till : Torium-234, Protaktinium-234m, Uran-234, Torium-230, Radium-226, Radon-222, Polonium-218, Bly-214, Vismut-214, Polonium-214, Bly-210, Vismut-210, Polonium-210 som sedan blir till stabilt Bly-206.

Alla radioaktiva ämnen sönderfaller och avger radioaktiv joniserande strålning som kan ge upphov till en mutation, DNA-strängen eller RNA-strängen går av och även mikroRNA, mRNA, rRNA, tRNA kan mutera som påverkar hur protein muteras.

Talvivaara-gruvan 2012

Händelse: I november 2012 upptäcktes ett omfattande läckage av avfallsvatten från en av Talvivaara-gruvans fällningsbassänger.

Utsläpp: Flera hundra miljoner liter avfallsvatten med höga halter av tungmetaller som nickel och uran släpptes ut i naturen. Även sulfat och kadmium ingick i utsläppet.

Följder: Vattenprover visade extremt höga uranhalter, långt över gränsvärdena för dricksvatten, och flera sjöar nära gruvan blev i princip "döda". Omedelbart stoppades all gruvdrift och en polisutredning inleddes för miljöbrott.

Åtgärder: Forskare har varnat för att metallerna fortsätter att spridas i naturen, även efter att gruvan stoppats. Dessutom har Strålsäkerhetscentralen (STUK) övervakat uranhalt i vattnet och infört strängare övervakning.

Dagens finska gruva har räddats av staten mot konkurs och går fortsatt mot nya underskott.

Norrköping 2025-12-03

Britta Kahanpää
Miljörelsens Kärnavfallssektariat